

AJUDANT A VIURE

Església de pedres vives

L'obra recentment acabada i publicada «Arrels de l'Església de Lleida», que té tot el nostre reconeixement, ens ha deixat molt clar que la nostra Església de Lleida té una rica història. Hi ha generacions de dones i homes als qui hem d'agrair el que som i tenim, i cadascú de nosaltres, membres d'aquesta Església Particular, segurament també podem assenyalar en la nostra història particular persones ben concretes dels qui el Bon Déu s'ha servit per mostrar-nos la persona de Jesús i els seus plantejaments de vida en la perspectiva del Regne.

Aquesta història continua i la Jornada de Germanor que celebrem el proper diumenge, Diada de l'Església Diocesana, ens ofereix novament una bona oportunitat per a reafirmar el nostre sentit de pertinença i també per sentir-ne el goig i la responsabilitat, cadascú segons la seva vocació i servei, de ser «col·laboradors de Déu... el seu conreu, l'edifici que ell construeix», mirant de no oblidar que «de fonament, ningú no en pot posar cap altre fora del que està posat, que és Jesucrist» (1Cor 3,9b-11).

Presentació del IV volum d'«Arrels de l'Església de Lleida»

La solidesa del fonament està ben assegurada però sempre hem d'ajudar-nos els uns als altres mirant de construir sobre «aquest únic fonament». Cal un discerniment necessari i permanent de la nostra identitat cristiana i de la construcció de la nostra Església per tal que sigui feta amb pedres «vives». Déu ens demana una col·laboració real i ens invita a emprar tots els recursos de la nostra intel·ligència i capacitat operativa en el nostre servei a la causa del Regne, però sense Crist no podem fer res. Un principi essencial de la visió cristiana de la vida és la primacia de la gràcia.

Vull agrair la presència activa i generosa de tots els membres de les nostres Comunitats que es manifesta en els compromisos diaris de molts cristians que viuen la fe en la seva vida matrimonial i familiar, professional, social, cultural, sindical, política i religiosa, i de manera particular a tots aquells que serveixen els germans en nombroses iniciatives d'acció caritativa i social, sense oblidar l'inestimable treball dels catequistes «a peu d'obra» amb tan bon esperit i dedicació pacient.

Tot i tenir tanta col·laboració gratuïta, les necessitats a les que hem de fer front són moltes. Siguem generosos en la nostra aportació al Fons Comú de la nostra Església Diocesana en aquesta Diada de Germanor, i també preguem intensament els uns pels altres.

Rebeu la salutació del vostre germà bisbe.

† Joan Piris
Bisbe de Lleida

Assemblea de l'Acció Catòlica Obrera

L'Acció Catòlica Obrera (ACO) ha celebrat al col·legi Claver de Raimat la seva Assemblea Diocesana amb l'assistència d'una vintena de persones. Enguany la prioritat (o tema central a treballar) serà «Responsables i solidaris en un món consumista». També es plantegen oferir l'experiència de l'ACO a altres persones que els hi puguin interessar. Actualment l'ACO de Lleida la conformen 3 grups que segueixen la dinàmica de la revisió de vida. Està representada al Consell de l'Acció Catòlica i als equips de les delegacions de Pastoral Obrera i d'Apostolat Seglar.

Guia per a una Lectura Creient de la Realitat de la Diòcesi

L'objectiu és oferir a les parròquies, comunitats, delegacions, etc., una guia per tal de fer una «Lectura Creient de la Realitat de la Diòcesi», seguint la proposta del bisbe Joan en el darrer apartat de la seva carta pastoral «Entre tots i per al bé de tothom».

- Contestarem aquestes preguntes: *On som? Què hem de fer? Com fer-ho i amb quina prioritat?*
- Culminar el temps de discerniment comunitari diocesà en una Assemblea Diocesana de final del curs.

I. Què fer?

Fer tres trobades senzilles a l'Advent-Nadal, a la Quaresma-Pasqua i a la Pentecosta, sobre aquests temes:

1. Mirada al món en que vivim i la necessitat de transformar-lo segons l'evangeli.
2. Jesucrist, la llum i la força per canviar el món.
3. L'Església, *Poble de Déu, Cos de Crist, Temple de l'Esperit*, comunitat missionera.

II. Com fer-ho?

En cada trobada, fer una introducció breu sobre el tema i, a continuació encetar un diàleg entre els participants, a partir de la pregunta plantejada cada dia:

1. Primera trobada durant l'Advent-Nadal: *El món en que vivim i la necessitat de transformar-lo.*

- Llegir: *Lc 12,54-56* («els signes del temps»).
- Comentar la necessitat de mirar atentament la realitat per a poder donar resposta a les necessitats pastorals.
- Pregunta per al diàleg de grup: Quins són els reptes i els signes

d'esperança del món en que vivim la nostra acció pastoral?

(Nota Bene: Es tracta de dialogar sobre les dificultats i les oportunitats que ens trobem a la vida de cada dia. A partir del diàleg del grup, fer un resum dels reptes i els signes d'esperança i lliurar-lo a la Vicaria de Pastoral. Acabar la reunió amb una estona de pregària).

2. Segona trobada durant la Quaresma: *Jesucrist, llum i força.*

- Llegir: *Jn 10,14-15* («el bon pastor»).
- Comentar la necessitat de la salvació del Crist, de la seva llum i la seva força, per donar resposta a les necessitats del món i de la comunitat cristiana.
- Pregunta per al diàleg de grup: Quins són els criteris que ens donen l'evangeli per donar resposta als reptes i fer créixer els signes d'esperança?

(Nota Bene: es tracta de buscar a l'evangeli, al Concili Vaticà II, al Concili Tarraconense i a la carta pastoral del bisbe, uns criteris evangèlics, que ens puguin ajudar a superar les dificultats i a fer créixer les oportunitats. Fer-ne un resum i lliurar-lo a la Vicaria de Pastoral. Acabar la reunió amb una estona de pregària).

3. Tercera trobada durant el temps de Pasqua (50 dies fins a la Pentecosta): *L'Església comunitat missionera.*

- Llegir: *1C 15,1-11* («l'anunci del Crist ressuscitat»).
- Comentar la presència de l'Esperit Sant que, per mitjà del Crist encarnat, mort i ressuscitat, ens obre a l'amor de Déu Pare.
- Pregunta per al diàleg de grup: Quines són les línies d'acció de la comunitat?

Novetat: A partir del 4 d'octubre, cada diumenge, de 2/4 de 6 a les 6 de la tarda, el bisbat de Lleida té 1/2 hora de programa en Ràdio Estel i Ràdio Principat (FM 91.5). Podeu sintonitzar i escoltar-nos. També, per a aquells que no puguin seguir el programa el diumenge, poden escoltar-lo a la nostra web: www.bisbatlleida.org.

DIUMENGE XXXII DE DURANT L'ANY

▶ Lectura del primer llibre dels Reis (1Re 17,10-16)

En aquell temps, el profeta Elies se n'anà a Sarepta. Quan arribà a l'entrada del poble, hi havia allà una viuda que recollia llenya. Elies la cridà i li digué: «Porta'm, si et plau, una mica d'aigua per beure». Mentre l'anava a buscar, Elies la tornà a cridar i li digué: «Porta'm, també, un tros de pa». Ella respongué: «Per la vida del Senyor, el teu Déu, et juro que no en tinc gens. Només tinc un grapat de farina i una mica d'oli. Ara estava recollint aquests branquillons i anava a fer pa per a mi i per al meu fill. Ens el menjarem i després morirem de fam». Elies li respongué: «No tinguis por. Fes-ho tal com dius, però primer fes un panet per a mi i dona-me'l. Després ja en faràs per a tu i per al teu fill. Això diu el Senyor, Déu d'Israel: No es buidarà el pot de farina ni s'abaixarà l'oli de la gerra fins al dia que el Senyor enviarà la pluja al país». Ella va fer tal com Elies li havia dit, i durant molts dies, tant ella com la seva família van poder menjar: no es va buidar el pot de farina ni s'abaixà l'oli de la gerra, tal com el Senyor ho havia dit per boca d'Elies.

▶ Salm responsorial (145)

R. *Lloa el Senyor, ànima meva.*

El Senyor, que es manté fidel per sempre, / fa justícia als oprimits, / dona pa als qui tenen fam. / El Senyor deslliura els presos. R.

El Senyor dona la vista als cecs, / el Senyor redreça els vençuts. / El Senyor estima els justos; / el Senyor guarda els forasters. R.

Manté les viudes i els orfes, / i capgira els camins dels injustos. / El Senyor regna per sempre, / és el teu Déu, Sió, per tots els segles. R.

▶ Lectura de la carta als cristians hebreus

(He 9,24-28)

Crist no ha entrat en aquell santuari, a imatge del veritable, fet per mà d'homes, sinó que ha entrat al cel mateix, i s'ha presentat davant Déu per nosaltres. El gran sacerdot entra cada any al santuari amb una sang que no és la seva. Crist, en canvi, no s'ha d'ofereix moltes vegades, altrament hauria hagut d'anar sofrint la seva passió des de la creació del món. De fet no ha aparegut fins ara, a la fi dels temps, a oferir-se ell mateix una sola vegada com a víctima per abolir el pecat. Els homes morim una sola vegada, i després de la mort ve el judici. Semblantment el Crist va ser ofert una sola vegada, quan va prendre damunt seu els pecats de tots. Després tornarà a revelar-se, no ja per raó dels pecats, sinó per salvar aquells qui esperen el moment de rebre'l.

▶ Evangeli segons sant Marc (Mc 12,38-44)

En aquell temps, Jesús, instruint la gent, deia: «No us fieu dels mestres de la Llei. Els agrada de passejar-se amb els seus vestits, i que la gent els saludi a les places, que els facin ocupar els primers seients a les sinagogues i els primers llocs a taula; devoren els béns de les viudes i, al moment de l'oració, per fer-se veure, es posen filactèries ben llargues. Són els qui seran jutjats més rigorosament».

Estant assegut al temple, davant la sala del tresor, Jesús mirava com la gent hi tirava diners. Molt rics hi tiraven molt, però vingué una viuda pobra que hi tirà dues monedes de les més petites. Jesús cridà els deixebles i els digué: «Us dic amb tota veritat que aquesta viuda pobra és la que ha donat més de tots; els altres han donat del que els sobrava, però ella, que ho necessitava per a viure, ha donat tot el que tenia».

▶ Lectura del primer libro de los Reyes (1Re 17,10-16)

En aquellos días, el profeta Elías se puso en camino hacia Sarepta, y, al llegar a la puerta de la ciudad, encontró allí una viuda que recogía leña. La llamó y le dijo: «Por favor, tráeme un poco de agua en un jarro para que beba». Mientras iba a buscarla, le gritó: «Por favor, tráeme también en la mano un trozo de pan». Respondió ella: «Te juro por el Señor, tu Dios, que no tengo ni pan; me queda sólo un puñado de harina en el cántaro y un poco de aceite en la alcuza. Ya ves que estaba recogiendo un poco de leña. Voy a hacer un pan para mí y para mi hijo; nos lo comeremos y luego moriremos». Respondió Elías: «No temas. Anda, prepáralo como has dicho, pero primero hazme a mí un panecillo y tráemelo; para ti y para tu hijo lo harás después. Porque así dice el Señor, Dios de Israel: «La orza de harina no se vaciará, la alcuza de aceite no se agotará, hasta el día en que el Señor envíe la lluvia sobre la tierra»». Ella se fue, hizo lo que le había dicho Elías, y comieron él, ella y su hijo. Ni la orza de harina se vació, ni la alcuza de aceite se agotó, como lo había dicho el Señor por medio de Elías.

▶ Salm responsorial (145)

R. *Alaba, alma mía, al Señor.*

Que mantiene su fidelidad perpetuamente, / que hace justicia a los oprimidos, / que da pan a los hambrientos. / El Señor libera a los cautivos. R.

El Señor abre los ojos al ciego, / el Señor endereza a los que ya se doblan, / el Señor ama a los justos, / el Señor guarda a los peregrinos. R.

Sustenta al huérfano y a la viuda / y trastorna el camino de los malvados. / El Señor reina eternamente, / tu Dios, Sión, de edad en edad. R.

▶ Lectura de la carta a los Hebreos

(He 9,24-28)

Cristo ha entrado no en un santuario construido por hombres —imagen del auténtico—, sino en el mismo cielo, para ponerse ante Dios, intercediendo por nosotros. Tampoco se ofrece a sí mismo muchas veces —como el sumo sacerdote, que entraba en el santuario todos los años y ofrecía sangre ajena; si hubiese sido así, tendría que haber padecido muchas veces, desde el principio del mundo—. De hecho, él se ha manifestado una sola vez, al final de la historia, para destruir el pecado con el sacrificio de sí mismo. Por cuanto el destino de los hombres es morir una sola vez. Y después de la muerte, el juicio. De la misma manera, Cristo se ha ofrecido una sola vez para quitar los pecados de todos. La segunda vez aparecerá, sin ninguna relación al pecado, a los que lo esperan, para salvarlos.

▶ Evangelio según san Marcos (Mc 12,38-44)

En aquel tiempo, entre lo que enseñaba Jesús a la gente, dijo: «¡Cuidado con los escribas! Les encanta pasearse con amplio ropaje y que les hagan reverencias en la plaza, buscan los asientos de honor en las sinagogas y los primeros puestos en los banquetes; y devoran los bienes de las viudas, con pretexto de largos rezos. Éstos recibirán una sentencia más rigurosa».

Estando Jesús sentado enfrente del arca de las ofrendas, observaba a la gente que iba echando dinero: muchos ricos echaban en cantidad; se acercó una viuda pobre y echó dos reales. Llamando a los discípulos, les dijo: «Os aseguro que esa pobre viuda ha echado en el arca de las ofrendas más que nadie. Porque los demás han echado de lo que les sobra, pero ésta, que pasa necesidad, ha echado todo lo que tenía para vivir».

L'òbol de la viuda. Mosaic de l'església de Sant Apollinare de Ravenna (s. VI), Itàlia

COMENTARI

Els pobres ens evangelitzen

L'escena de la viuda pobra és de les més entranyables de l'evangeli, perquè d'una manera visual, plàstica, senzilla i amb poques paraules, ens anuncia tota la Bona Nova de Jesús de Natzaret. En contrast amb la transparència de la viuda, hi ha el model dels mestres de la llei. Entre ambdues posicions, es produeix un xoc tan impactant, que no ens deixa escapolar-nos i ens obliga a decidir.

Hi ha una camí erroni que impedeix descobrir la novetat evangèlica. Es produeix quan volem ocupar el lloc de

Déu mitjançant els nostres coneixements racionalistes i l'excés de normatives. La dificultat d'accés al Déu vivent es dona justament perquè, quan actuem d'aquesta manera, hem ocupat el seu lloc, tenim confusió interna i la generem en aquells qui ens envolten. Davant Déu no hi ha un camí intermedi entre fer la seva voluntat o la nostra. Solament quan el posem al centre de la nostra vida es manifesta amb tota la seva lluminositat.

El camí de la viuda és l'autèntic, perquè sense retòrica, ni normatives retorçudes, deixa que Déu sigui el salva-

dor real de la seva vida personal. Això és així, justament, perquè en posar al centre de la nostra llibertat la voluntat del Déu vivent, quedem alliberats de les trampes i oberts a la veritat.

Quina sort la gent que s'assembla a la viuda de l'evangeli, que viu com ella va viure i estima com ella va estimar... perquè ha trobat la clau del sentit de la vida, justament, en fer del voler de Déu l'entranya de la pròpia voluntat.

Són els pobres els qui ens evangelitzen.

Ramon Prat i Pons

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

■ **Dilluns:** La dedicació de la Basílica del Laterà (litúrgia hores: 4a setm.): Ez 47,1-2.8-9.12 (o bé: 1Co 3,9b-11.16-17 / SI 45 / Jn 2,13-22 □ **dimarts:** Sv 2,23-3,9 / SI 33 / Lc 17,7-10 □ **dimercres:** Sv 6,1-11 / SI 81 / Lc 17,11-19 ■ **dijous:** Sv 7,22-8,1 / SI 118 / Lc 17,20-25 ■ **divendres:** Sv 13,1-9 / SI 18 / Lc 17,26-37 ■ **dissabte:** Sv 18,14-16;19.6-9 / SI 104 / Lc 18,1-8 ■ **diumenge** vinent, XXXIII durant l'any (lit. hores: 1a setm.): Dn 12,1-3 / SI 15 / He 10,11-14.18 / Mc 13,24-32.

FE CRISTIANA I SOCIETAT ACTUAL

La fe transfigura la persona

Voldria explicar, encara, la intenció del meu llibre, ja que se n'ofereixen uns extractes als lectors d'aquesta publicació. Uns extractes o una antologia, que no un resum. L'eix vertebrador del llibre consisteix en el fet que *la fe transfigura la persona* i pot exercir un influx favorable en la societat. D'aquí en resultaria un altre títol: *Fe, persona i societat*, però seria un títol molt abstracte.

El bloc sobre l'essencial de la fe (cap. 8 al 13) posa èmfasi en quatre opcions:

1a. La fe és una il·luminació que afecta tota la persona, la qual comença a viure realment una *vida nova*.

2a. La fe no és tan sols creença sinó experiència. Crec que la fe cristiana implica una veritable, tot i que indirecta, fugaç, humil i inacabable, experiència de Déu, que és compassiu i tendre en l'amor i que és a la vegada Déu omnipotent i etern. Aquest tema de l'experiència és important per

un altre motiu: el creient sense poder formar mai un argument racional decisiu, *veu la seva creença reafirmada i sostinguda per una experiència recurrent, la de ser atret per l'Amor de Déu*: per la seva Veritat que és Amor. Això obre el camí per a una fe *agraïda*.

3a. La fe es viu en el nivell personal, en el nivell de la llibertat, però es viu també en el nivell comunitari.

4a. La fe demana un *salt* endavant des de la raó —i des d'aquest món— envers Déu, que és misteri de Llum més enllà de la raó.

He incorporat al llibre el material de les quatre conferències que amb el títol de «La meua fe, la nostra fe» vaig donar a la Fundació Joan Maragall al desembre de 2008. Constitueixen la narració del que és la fe cristiana. Expliquen què creu el cristià.

Josep M. Rovira Belloso

(*La fe cristiana en la societat actual*, Edicions 62)

CAMINS VERS LA LLIBERTAT

No mataràs (1)

Aquest manament —el cinquè del Decàleg— va contra el dret del més fort. Amb aquest manament, Déu vol que tota persona estigui protegida, alliberada i defensada de qualsevol delictes i acció violenta. Déu vol tenir cura dels dèbils tot protegint el seu dret a la vida.

Jesús, en el sermó de la muntanya, no suprimeix el cinquè manament, sinó que ens fa veure el vertader significat (*Mt 5,21*). Les seves paraules tenen el sentit de protegir el dret de la persona. La ira pot excloure la persona de la comunitat. Li treu la base sobre la qual ella pot viure a la comunitat. La còlera genera una atmosfera hostil que amenaça la vida. La ira és un rebuig i una exclusió de l'altre.

Amb això, aquest manament vol protegir la dignitat de la persona. En aquest sentit, podem ben referir el cinquè manament a temes moderns com ara la pena de mort, la guerra, l'avortament i l'ajuda a morir. El que Déu vol és protegir la vida dels dèbils. Això significa també que no tenim cap dret de matar una persona fora d'un cas extrem de defensa pròpia. No tenim cap dret d'iniciar una guerra per tal d'enriquir-nos o de preservar els nostres interessos econòmics. I no tenim cap dret de matar una vida prenatal que ni pot protegir-se a si mateixa.

La versió més intensa d'aquell principi de «viure i deixar viure» la fa Jesús quan ens dóna el manament d'estimar els nostres enemics. En aquesta ocasió féu referència a aquella màxima venjativa «d'ull per ull i dent per dent». Això era pròpiament una limitació de la revenja. A l'altre no el puc perjudicar sense mesura. Només li puc fer allò que ell m'ha fet a mi. Però a aquesta llibertat Jesús li treu la validesa. No m'he de venjar, sinó, a aquell que m'ha perjudicat, guanyar-me'l per a mi. No he de suportar-ho tot. Però he de comprendre per què l'altre ha actuat com ha actuat. I no he de permetre que la seva actuació em provoqui una reacció semblant. Aquesta renúncia a una revenja té la màxima expressió en el manament de Jesús d'estimar els nostres enemics. Hem d'estimar-los i pregar per ells. D'aquesta manera imitem el comportament de Déu, que «fa sortir el sol sobre bons i dolents i fa ploure sobre justos i injustos (*Mt 5,45*). Déu fa brillar el sol del seu amor sobre tothom.

Anselm Grün

(*Els deu manaments*, Editorial Claret)

SANTORAL

8. ✠ Diumenge XXXII durant l'any. Sants Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, coneguts per «màrtirs coronats»; sant Deodat I, papa (615-618); beata Isabel de la Trinitat, vg. carmelitana.

9. Dilluns. Festa del Santcrist de Balaguer; Mare de Déu de l'Almudena (Madrid); sant Teodor, soldat mr. (s. iv).

10. Dimarts. Sant Lleó el Gran, papa (tosca, 440-461) i doctor de l'Església; sant Andreu Avel·lí (†1608), prev. teatí; sant Tiberi, mr.; santa Teopista, vg.

11. Dimecres. Sant Martí de Tours (†397), bisbe, abans monjo, originari de Pannònia;

sant Menna, oficial siríac mr. (Alexandria, s. iii).

12. Dijous. Sant Josafat, bisbe coadjutor de Pólozk i màrtir (1623) per la unitat dels cristians; sant Emilià (Millán) de la Cogolla, ermità a la Rioja.

13. Divendres. Sant Leandre, bisbe de Sevilla (s. vi); sant Didac (Diego) d'Alcalà, rel. franciscà a Sevilla (†1463); sant Estanislau de Kostka, rel. jesuïta; sant Nicolau I el Gran, papa (858-867); sant Homobò, comerciant de Cremona (†1197); santa Ennata.

14. Dissabte. Sant Serapi, primer màrtir mercedari; sant Josep Pignatelli, prev. jesuïta; santa Veneranda, vg.

PSICOLOGIA DE LA FAMILIA

Enganchados a las pantallas

Ver la televisió se ha convertit, després de dormir, en la principal activitat de la vida del niño occidental. Com la influència de la televisió sobre los niños está en funció

del tiempo que pasan viéndola y del efecto acumulativo de lo que ven, resultará que, cuando sean adultos, la televisión habrá sido su experiencia más activa y variada, por lo que el mundo expuesto en la pantalla (incluyan aquí el ordenador y los videojuegos) se convierte para muchos en el ambiente natural, en una nueva realidad, en su mundo real.

Asociaciones de pediatría alertan a los padres de que «los niños por debajo de los tres años no pueden estar delante de ninguna pantalla». Porque se ha demostrado que la estimulación audiovisual continuada puede alterar la maduración cerebral de los menores, predisponiéndoles, por ejemplo, a desarrollar un trastorno por déficit de atención con hiperactividad. O sea que la *niñera electrónica* ya está proscribita: tolerancia cero.

Es urgente tomarse muy en serio la supervisión del tipo de pantallas que consumen nuestros hijos y del tiempo que dedican a ellas. El ordenador ha de estar en un lugar de la casa a la vista de todos. El televisor también un lugar comunitario: prohibido en la habitación de los niños. El videojuego limitado a tiempos prefijados por los padres. El móvil que sirva fundamentalmente para comunicar cosas necesarias. Evitemos que se creen ciberadictos.

Los padres y cuidadores habituales de los niños no deben olvidar que sus propios hábitos con las pantallas serán adoptados por los menores que tienen a su cargo. Hay que saber apagarlas a tiempo para poder hacer otras cosas, quizás más enriquecedoras para la familia.

Dr. Paulino Castells

(*Psicología de la familia*, Ed. Ceac, Barcelona 2008)

ENTREVISTA

JAUME AYMAR

Dos homes universals

El propassat 7 d'octubre va tenir lloc la inauguració de curs de les facultats eclesiàstiques. El Dr. Jaume Aymar, professor de la URL i actual director de *Catalunya Cristiana* i Ràdio Estel, va pronunciar la lliçó inaugural del curs: «Fra Ramon Pané i l'univers taí». El Dr. Aymar va fer una introducció sobre la filosofia de la història en el P. Miquel Batllori, a qui va definir com a «príncep dels historiadors de la corona catalanoaragonesa»; i va explicar els motius pels quals l'insigne jesuïta va defensar una història global. La part central de la lliçó la va dedicar a fra Ramon Pané, un humil ermità jerònim català que va acompanyar Cristòfor Colom en el seu segon viatge a les Índies i que va catequitzar i batejar els primers taïns (1493).

Per què es va sentir atret per la vida de fra Ramon Pané?

Perquè era un missioner humanista molt avançat per la seva època. Per mandat de Cristòfor Colom va acceptar d'aprendre la llengua dels indis taïns, que poblaven la Hispaniola —avui República Dominicana i Haití—, va conèixer els mites i els rituals d'aquells aborígens i els va posar per escrit, va alfabetitzar-los i catequitzar-los i va administrar els primers baptismes del Nou Món. També va tenir fracassos i els seus primers catecúmens moriren màrtirs. Procedia d'un cenacle humanista jerònim i tenia la dignitat de la persona en molt alta estima. Va tenir a l'indi Guaticaba «per bon fill i germà». Per a mi va ser i és un home universal.

Per què va ser tan important la seva obra?

Si fem excepció del *Diari de Navegació* de Colom, la *Relació sobre les antiguitats dels indis* de fra Ramon Pané és el primer llibre escrit en una illa del continent que després es dirà Amèrica. El va trobar el segle passat, el va traduir i el va editar el professor Juan José Arrom. Es considera el primer tractat etnogràfic del Nou Món i ja ha estat objecte de diversos seminaris d'estudi perquè conté unes dades fonamentals sobre una civilització gairebé desapareguda. Les darreres descobertes mostren que Pané hauria batejat molts més indis però no ho va fer per por de Colom, perquè això representava que no els podien sotmetre a l'esclavitud.

A la lliçó també va explicar els motius del P. Batllori a fer una defensa d'una història global

Responc amb les mateixes paraules de l'estimat P. Batllori: «La història cada vegada tendeix a ser més àmplia. Des del segle xviii ha anat evolucionant, primer cap a la història de la cultura, després cap a la història de les institucions i, finalment, cap a la història de la societat i l'economia. Cal que la història sigui global, és a dir, que abraçi tots els elements propis i característics de la història». Batllori va escriure així la història i per això per a molts és un referent plenament vàlid.

Òscar Bardaji i Martín

NOTÍCIES DE LA DIÒCESI

«Religió, llengua, cultura a Catalunya» Exposició al Palau Robert de Barcelona

Ha estat inaugurada l'exposició «Religió, llengua, cultura a Catalunya», al Palau Robert de Barcelona (oberta fins al 31 de gener del 2010). L'exposició, patrocinada per la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat, té com a objectiu, «reconèixer l'aportació de les religions que, al llarg del temps, a partir de la romanització i fins al moment actual, han contribuït a la construcció i, quan ha calgut, a la reconstrucció nacional de Catalunya».

L'exposició es presenta en cinc àmbits: el primer i el segon són d'introducció general i de presentació del fet religiós a Catalunya; en el tercer destaquen els llibres simbòlics, els llibres rituals i teològics i diverses intervencions concretes en la defensa del català com a llengua religiosa; en el quart àmbit es mostren les interrelacions entre les confessions religioses i la seva presència en la religiositat popular i es fa referència també a la música religiosa; en el cinquè àmbit es tanca l'exposició amb la presentació d'aspectes molt arrelats de la religiositat popular, com són els exvots i els goigs.

Cadena de pregària per les vocacions

El nou delegat diocesà per a la Pastoral Vocacional, Mn. Josep Vicent Forner, diaca, convida tots els diocesans a participar vivament en la cadena de pregària per les vocacions que realitzarem durant aquest mes de novembre.

Es tracta d'una iniciativa de les diòcesis amb seu a Catalunya que parteix del convenciment que les vocacions vénen de Déu, és Ell qui crida. La pregària doncs, esdevé el fonament de la Pastoral Vocacional.

Cada diòcesi tenim assignats tres dies. A Lleida ens corresponen els dies 3, 13 i 23 de novembre, en els quals se'ns anima a pregar intensament i a fer-ho de manera personal però també, i especialment, en comunitat, fermes en les paraules del Senyor: «*si dos de vosaltres aquí a la terra es posen d'acord per a demanar alguna cosa, el meu Pare del cel els la concedirà*» (Mt 18,19).

Aquesta cadena d'oració vol ajudar a sentir-nos Església que camina i avança esperançada. Com ens diu el nostre bisbe en la seva carta pastoral *Entre tots i per al bé de tothom*: «Estem cridats a confiar en l'amor de Déu i a abandonar-nos completament a Ell, «*esperant contra tota esperança*» (Rm 4, 18). I com que el temps de l'esperança és temps de pregària, la manera de cultivar-la és espiritualitzar-la mantenint-nos en actitud orant».

Un altre fruit serà crear consciència que la promoció de totes les vocacions és tasca de tots els batejats. Certament calen famílies cristianes, laics compromesos, però ens cal un esforç important per a la promoció de les vocacions a la vida consagrada, al diaconat i, en especial, al ministeri presbiteral —no oblidem que aquest curs l'Església celebra un «Any Sacerdotal»—. Ningú no pot quedar al marge ni de la pregària ni de l'acció per promoure vocacions.

IV Jornades de les Causes dels Sants

S'han desenvolupat aquestes jornades, com és costum, a la seu de la Conferència Episcopal, a Madrid. Les jornades, els dies 20 al 22 d'octubre, les organitza l'oficina de les Causes dels Sants de la Conferència Episcopal sota la direcció de Encarnación González.

Hi assistiren 110 participants de gairebé totes les diòcesis d'Espanya. De Lleida hi participaren Assumpció Besa i mossèn Joan Ramon Ezquerra.

El tema de les jornades d'aquest any ha girat entorn del concepte de santedat i com es prova «la fama de santedat» amb respecte a les persones que es proposen per a beats o sants. Conferències d'alt nivell i experiències viscudes

han estat «l'entreteniment» de les 9 hores diàries de treball.

El bisbe de Terrassa, Mons. Josep Àngel Sainz Meneses, fou el primer dels conferenciantes. Excel·lent. Sobre *els reptes actuals a la santedat*. També excel·lent la del degà de la Facultat de Teologia de la Universitat Pontifícia de Salamanca, Gonzalo Tejerina Arias, sobre *Maduració humana i vida en l'esperit*.

Un moment particularment interessant de les jornades fou escoltar les experiències de santedat viscuda, contades per persones properes als sants. D'interès excepcional per a tots els assistents fou la presència de dos membres rellevants de la Congregació per al Sants, el Promotor de la Fe, Sandro Corradini i Carmelo Pellegrino.

Per resumir d'alguna manera els punts doctrinals més rellevants, ho farem en forma de flaixos:

- La santedat és el desenvolupament normal i en plenitud de la gràcia rebuda en el Baptisme.
- Per això la iniciativa és sempre de Déu. És ell qui ens fa un disseny personal per a cadascú de nosaltres i ens ajuda a descobrir-lo i col·labori lliurement.
- L'element essencial de la santedat és la vivència de la filiació divina, amb el que comporta de confiança, de disponibilitat total a la voluntat de Déu, i d'obertura als altres, en especial als pobres i marginats de qualsevol manera.
- Són inseparables la filiació divina i la fraternitat. Sense l'amor als germans no es viu la filiació divina. I el que ens defineix com a germans és el Pare comú.
- Els sants, que han viscut amb plenitud la filiació divina han estat els més sensibles i lliurats a remeiar les necessitats de tothom.
- Els sants no són persones «perfectes». Les limitacions, els defectes, fins i tot els pecats, no són obstacle per a la santedat. Déu ens estima tal com som, incloses totes aquestes mancances, però ens crida i ens ajuda per a que fem el procés de conversió.
- Si, com diu el Concili, tots estem cridats a la santedat, hi estem al mateix temps capacitats. No hi ha obstacles per a la santedat; més aviat són oportunitats. Així queda demostrat en la vida de tots els sants.
- Tampoc l'edat és un obstacle. Hi ha sants entre els nens, adolescents i joves. Per altra banda, en ells es mostra més clarament que la iniciativa és de Déu, que la santedat és un do.

Per als de Lleida ha estat molt gratificant la conversa amb el consiliari i viceconsiliari de l'Acció Catòlica de Madrid. L'Acció Catòlica General de l'arxidiòcesi de Madrid ha escollit com a patró a Francesc Castelló Aleu. Fou en Assemblea General, per votació entre dos candidats: Santa Teresa de Jesús i Francesc Castelló. Fou elegit Francesc Castelló. Pensem que pot ser d'un interès especial la propera Jornada Mundial de la Joventut que es farà a Madrid l'any 2011.

Agenda

Dissabte 7 de novembre.—A la parròquia del Carme, a les 5 de la tarda, Aproximació a la lectura de la Bíblia per a immigrants.

Dissabte 7 de novembre.—A la sala d'actes de Càritas Diocesana de Lleida, II Trobada General de voluntaris de Càritas Lleida 2009.

Diumenge 8 de novembre.—A 2/4 de 6 de la tarda dedicació del nou altar de la capella Nostra Senyora de Loreto, a Llardecans.

Dijous 12 de novembre.—Cicle de conferències sobre l'Amor organitzat per l'IREL: 19.30 h, a l'IREL, «Vocació i amor», a càrrec de Mn. Lluís Sallan, professor i delegat d'Ensenyament del bisbat de Lleida.

Diumenge 15 de novembre.—A les 10 del matí a Terrassa, trobada dels Animadors de joves de Catalunya, Balears i Andorra per preparar l'Aplec de l'Esperit.

EL SETRILL

El nostre acompliment

En aquests darrers *Setrills* estem fem una reflexió sobre la Creació. El lector pot valorar allò que anem portant a la consideració de creients i no creients. Avui, voldria parlar de quelcom difícil. Parlar de *renúncia* és mal vist i no ens agrada pas massa. Ens cal, però, no deixar-nos frenar per expressions aparentment suspectes i que són el fruit d'espiritualitats destructores. Dit això, goso dir: creure en Déu Creador és renunciar a si mateix per acomplir-nos en Ell.

Renunciar a si mateix, en últim terme, és parlar de la nostra mortalitat. Ésser mortal vol dir

que portem el senyal, la traça o la ferida de la nostra finitud. La mort és present en la nostra vida com un paraula que ens diu: «si ets criatura, el teu acompliment solament el podrà dur a terme Déu Creador». Això, vol també dir per a la fe cristiana que, per la mort, la criatura porta en ella el signe de la seva pròpia redempció. Ja sé que afirmar això pot resultar dur per a tots aquells que han viscut o viuen morts doloroses i cruels o que, senzillament, les han d'acompanyar; mereixen i tenen tot el meu respecte i admiració.

La mortalitat assenyala la nostra vocació final: m'he d'acomplir en Aquell que ens obre els seus braços. No per negar-me, no per aniquilar-me, sinó per retrobar-me donant la meua vida. Si no haguéssim estat creats mortals, com imaginar el nostre acompliment? Tota la nostra existència és un anar cap a Déu, fins a complir-se en Ell. Acomplir-se, renunciant a si mateix.

Josep Alexandre Baró

Director del Departament de Mitjans de Comunicació Social del bisbat de Lleida